

Š i f r a k a n d i d a t a :

--

Državni izpitni center

M 1 6 2 1 0 3 1 1

JESENSKI IZPITNI ROK

SLOVENŠČINA

==== Izpitna pola 1 ====

Šolski esej (najmanj 700 besed)

Sreda, 24. avgust 2016 / 120 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:

Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.

Kandidat dobi dva konceptna lista in dva ocenjevalna obrazca.

Priloga z izhodiščnim besedilom za razlagalni/interpretativni esej je na perforiranem listu, ki ga kandidat pazljivo iztrga.

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati naloge, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalna obrazca). Svojo šifro vpišite tudi na konceptna lista.

Izpitna pola vsebuje navodila za razpravljalni in razlagalni/interpretativni esej. Eseg naj obsega najmanj 700 besed. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 50.

V preglednici zaznamujte izbrani esej z "x".

1.	2.

Pišite **v izpitno polo** z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom. Pišite čitljivo in skladno s pravopisnimi pravili, vendar ne samo z velikimi tiskanimi črkami. Če se zmotite, napačno besedo ali poved prečrtajte in jo zapišite na novo. Nečitljiv esej bo ocenjen z 0 točkami. Osnutek eseja pišite na konceptna lista. Osnutek se pri ocenjevanju ne upošteva.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 16 strani, od tega 1 prazno.

Priloga k izpitni poli 1 (M162-103-1-1)**Feri Lainšček: Ločil bom peno od valov (odlomek)**

Feri Lainšček: Ločil bom peno od valov. Ljubljana: Študentska založba, 2010. 56–59.

To popoldne je šla Elica šele tretjič v življenju v Sóboto, pa čeprav je bilo do mesta manj kot uro hoda. Bil je temán in deževen dan, tako da je bila Glavna ulica ena sama razpotegnjena mlakuža in sta morala z Ivanom pustiti koleselj na farovžu pri katoliški cerkvi. Lepljiva brozga se je raznesla že tudi po potkah med hišami, voda v jarkih pa se je tako zelo dvignila, da so bile nekatere lesene brvi že poplavljenе. Zaradi vsega tega, kar je najverjetneje napovedovalo dolgo in mokrotno jesen, je bilo to panonsko mestece videti kot velika dremava vas, v kateri so bile ta čas še najbolj glasne gosi in kokoši, ki so lezle z dvorišč in kljuvale v nepokošeni travi. Za trgovce pa je bil to seveda dan, ko se je le malokdo odpravil po nakupih, zato so mrko postopali pod napušči, ali pa so kot negibne prikazni zrl iz izložb in molili za boljše vreme.

V kavarni novega hotela Dobray na Glavnem trgu so bile najverjetneje tudi zaradi zaspanega dneva skoraj vse mize zasedene. Tu so se zbirali bogati madžarski in judovski trgovci, visoki državni uradniki, veleposestniki, odvetniki in zdravniki, bolj po naključju pa so sem zašli tudi popotniki in prekupci, ki so jih z vseh vetrov prignali posli, in pa kdaj pogospodeni študenti, ki so se vračali iz Kőszega, Soprona in Győra. Z nekaterimi so bile prisedle tudi dame, ki so s šimi čevlji in vodnimi trajnami dajale vedeti, da jih v hiši nadomešča služinčad, same pa raje razpravljajo o ljubezenskih romanih in poslušajo klavirsko glasbo.

Elica je sedla na rob oblazinjenega stola in se s hrptom kar nekako ni upala dotakniti naslonjala. Polotil se je je občutek, da so že vsi opazili njene razhojene čevlje in iz enega kosa skrojeno obleko, zdaj pa le čakajo, da bo zagrešila izdajalsko nerodnost, zaradi katere jo bodo lahko odslovili. Bil ji je žal, da mu je kakor ovca sledila, ne da bi vprašala, kaj ji kani pokazati, še bolj pa jo je jezilo, da ni česa takega niti predvidela in se nekako izgovorila. Dejstvo je bilo namreč, da se je tako povsem nehote znašla v posvečenih gosposkih salonih in je bila vse bolj videti kot siva miška, ki je na nepravem mestu prilezla iz luknje, zdaj pa v stiski ne najde poti nazaj.

»Ali lahko zdaj greva?« je potem le šepnila.

»Dva deci vročega vina s cimetom si bova pa ja privoščila,« je zmignil Ivan, ki je najverjetneje čutil, kako nadvse jo je mrazilo okoli srca. »Počakati morava do minute, ko sva napovedana pri krojaču,« je izvlekel žepno uro in se zazrl v srebrno številčnico. »Prosil sem ga bil namreč, naj bo to ob takem času, ko si bo lahko res vzela čas za naju.«

»Zakaj pa morava še h krojaču?« jo je samo še bolj stisnilo.

»Da ti bo vzel mero,« se je nasmehnil. »Pa da ti bo pokazal modele, ki ti bodo mogoče vseč,« ji je pojasnil. »Razen tega pa,« ji je pomežiknil, »ko ima mojster mero, lahko pri njem kar naročaš in ti ni treba za vsako figo v vrsto.«

»Napraviti mi boš dal obleko?« je končno razumela in skoraj izgubila sapo. »Zaradi tega si me pripeljal, ne da bi črhnil?« jo je zapahnila radost, ki je ni zmogla prikriti. »Glej, saj se mi kar smeji od lepega,« mu je priznala in si z dlanjo pokrila obraz, ki se je res smejal kakor Cigan belemu kruhu.

»Obleke potrebuješ in še kaj tega, kar rabi ženska,« jo je preko mize prijel za dlan in jo povlekel k sebi. »Veliko tega ti morava priskrbeti, kar bo pomagalo, da ti ne bo več nerodno, ko bova kam šla,« je zašepetal.

Oprijela se je njegove velike dlani, ki zdaj ni bila več le rešilna bilka, ampak roka, ki je razprta in darežljiva ponujala, o čemer doslej ni smela niti sanjati. Zrla je v njegov negibni obraz in se je čudila, kako je lahko vse to počel, kot da je res že samo po sebi umevno. Ne da bi se tega sploh zavedala, je očitno pomalem postajala del njegovega načrta, o katerem ni nikoli veliko govoril, temveč jo je raje zmeraj znova presenečal z dejanji. Ob tem pa ji začuda ni nikoli dopuščal občutka, da mu mora biti hvaležna ali da mu kakorkoli dolguje.

OBRNITE LIST.

»Kaj pa je gospostvo pravzaprav drugega kot le obleka?« je nadaljeval misel, ki ji za en dolgi hip ni sledila. »Pa tistih nekaj finih besed, ki se jih tudi da naučiti,« je še dodal. »Za tem pa potem itak stoji povsem človeška nečimrnost, ki si ne upa priznati, da ima sleherni na tem svetu rajši svoje kot drugo.«

»Nikoli se mi ni zdelo tako preprosto,« se je odmaknila.

»Saj ni,« ji je prisluhnil. »Toda prišleka sva in kaj nama pravzaprav mar za njihova bolehnata razmerja,« je spet šepetal. »Vse, kar bova tu potrebovala, si bova navsezadnje kupila,« je razgredo pojasnjeval. »Čisti računi pa so še zmeraj legitimacija, ki odpira tudi zemeljska vrata.«

»Ne zameri,« mu je segla v besedo. »Ampak saj ne razumem, kaj imaš v mislih in kaj nameravaš,« je priznala. »Ne moreš kar pozabiti, da sem bila doslej bosa,« je nato čez čas dodala. »Ne moreš mi kar kupiti šolnov, ki sem jih le od daleč videla, in upati, da se bom lahko v njih nosila kot te tule.«

Zatiščal je ustnice in se zazrl mimo. Zdelo se je, da je izrekla nekaj, kar mu ni bilo po volji, ali celo, da mu je šlo nadvse na živce. Toda najverjetneje si je vsaj na tihem priznal, da je bilo to neizprosno res in je moral nekako upoštevati. In gotovo je bilo tudi bolje, da se je s tem soočil zdaj, ko ji krojač še ni vzel mere, kot pa da bi potem obžaloval. Zato pač tokrat ni želela prikriti svoje stiske in bi te besede, ki so bile sicer težke kot kamni, najraje znova obrnila. A njegov obraz se je bil medtem že spet zmehčal in modre oči so bile čiste kot voda ob izviru. Nagnil se je nad mizo in šepnil: »Ne samo čevlje, ampak tudi hišo bova kupila.«

»Hišo!?« je zinila.

»Ja,« je pritrdil z glasom, ki ni trpel ugovora. »Tako s sprejemnico, balkonom in glashausom,« je prikimal.

»Tu!?« je vprašala strahoma.

1. RAZPRAVLJALNI ESEJ

ŽENSKE V NESREČNIH ZAKONIH

Elica, Ana in Dolly v zakonu niso bile srečne. Pojasnite, kaj je botrovalo sklenitvi njihovih zakonskih zvez in kako ter kdaj so spoznale, da v zakonu niso srečne. Primerjajte, kako iščejo izhod iz zakonskih težav. Predstavite dogajanje, ko Dolly najgloblje analizira svoje življenje in ga primerja z Ananim, ter komentirajte Dollyjino spoznanje, da je kljub nesrečnemu zakonu njeno življenje pravzaprav srečno.

Pazite na jezik, zgradbo in slog svojega pisanja.
Esej naj obsega najmanj 700 besed.

2. RAZLAGALNI/INTERPRETATIVNI ESEJ

Feri Lainšček: Ločil bom peno od valov (odlomek)

Feri Lainšček: Ločil bom peno od valov. Ljubljana: Študentska založba, 2010. 56–59.

V odlomku je prikazan Ivanov in Eličin prvi skupni obisk Sóbote. Predstavite dogajalna prostora v odlomku ter primerjajte Eličino in Ivanovo doživljanje okolja, v katerem sta se znašla. Skušajte predstaviti, kako se med pogovorom z Ivanom spreminja Eličino razpoloženje, in ponazorite, s katerimi jezikovnimi in slogovnimi sredstvi je njeno razpoloženje prikazano. Kako doživljate Eličin in Ivanov medsebojni odnos v odlomku? Presodite, ali ta odnos že napoveduje usodo njunega zakona.

Pazite na jezik, zgradbo in slog svojega pisanja.
Esej naj obsega najmanj 700 besed.

Prazna stran

M 1 6 2 1 0 3 1 1 0 8

A series of 25 horizontal lines spanning the width of the page, intended for handwritten text.

Handwriting practice lines consisting of 20 horizontal lines spaced evenly down the page.

Lined writing area consisting of 20 horizontal lines.

V sivo polje ne pišite.

M 1 6 2 1 0 3 1 1 1 6

A series of 25 horizontal lines spanning the width of the page, providing a space for writing.